

Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest: errata

Wouter VAN LANDUYT¹, Ivan HOSTE² en Leo VANHECKE²

¹ Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Kliniekstraat 25, B-1070 Brussel
[wouter.vanlanduyt@inbo.be]

² Nationale Plantentuin van België, Domein van Bouchout, B-1860 Meise

Abstract. – ‘Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest’: errata. A list of addenda for the Atlas of the flora of Flanders and the Brussels Capital Region, which was published in 2006, has been compiled. The list is based on notes and comments received from numerous Atlas users.

Résumé. – ‘Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest’: errata. Une liste de corrections pour l’Atlas de la flore de la Flandre et de Bruxelles Région Capitale, publié en 2006, est donnée. Un grand nombre d’utilisateurs et lecteurs de l’Atlas ont fourni les données de base pour la compilation de cette liste.

Inleiding

In 2006 verscheen de ‘Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest’ (Van Landuyt *et al.* 2006). Elke publicatie die het resultaat is van een moeizaam proces van integratie van honderdduizenden basisgegevens en van de collectieve inspanning van talrijke medewerkers, bevat fouten die doorgaans pas door het praktische gebruik ervan naar boven komen. Kort na de publicatie van de Atlas werd daarom een oproep gelanceerd om fouten te melden. De belangrijkste reacties daarop werden verwerkt in bijgaand overzicht.

In principe is het overzicht beperkt tot inhoudelijke fouten, die relevant zijn voor de gebruiker van de Atlas, zoals foutieve locaties op de kaartjes of foutieve frequentiegegevens. Soms werd melding gemaakt van mogelijke fouten, die echter niet met zekerheid konden aangetoond worden. Indien de waarneming wel degelijk in de bron (streeplijst, literatuur of herbarium) vermeld staat, het niet meer mogelijk was de oorspronkelijke waarnemer te contacteren én bovendien de waarneming niet echt onmogelijk leek, heeft het gegeven het voordeel van de twijfel gekregen, zonder opmerking in de errata.

Andere onvolkomenheden, zoals het ontbreken van bepaalde locaties, zijn in de regel

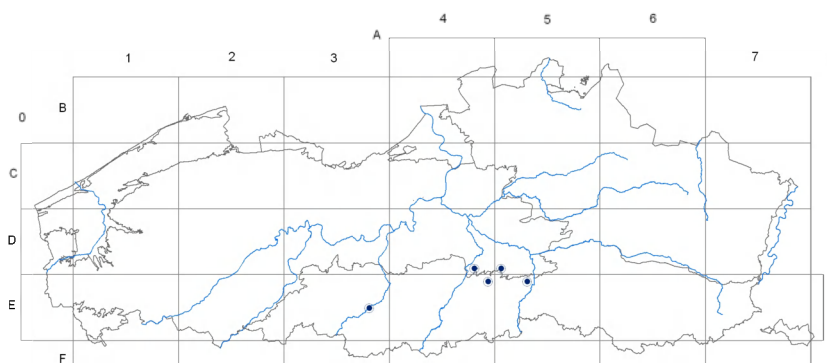
niet opgenomen. Dit soort tekortkomingen is ongetwijfeld voor tal van kaartjes aanwijsbaar. Het mag bijna een wetmatigheid worden genoemd dat elk atlasproject, hoe intensief ook uitgevoerd, onmiddellijk na publicatie van de gegevens gegarandeerd een reeks voorheen niet ter beschikking gestelde of opgespoorde data oplevert.

Slechts bij hoge uitzondering zijn ontbrekende gegevens in de addenda opgenomen. Dit is beperkt tot soorten waarbij de toevoeging van een ontbrekend gegeven reëel van belang is voor een juistere interpretatie van de evolutie van de verspreiding van een soort in het gebied van de Atlas. Gebruikers die beschikken over niet in de Atlas verwerkte gegevens, kunnen het best die informatie invoeren in Florabank; zie hieromtrent de website <http://www.plantenwerkgroep.be/>. Ook kan het zinvol zijn interessante aanvullingen bij de Atlas door middel van een artikel of floristische nota in *Dumortiera* onder de aandacht van de veldfloristen te brengen.

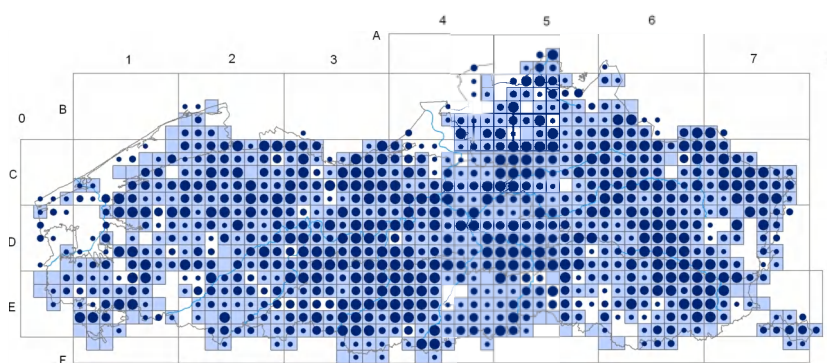
Kleine spelfouten en verkeerde splitsingen zijn niet opgenomen in de errata.

De errata

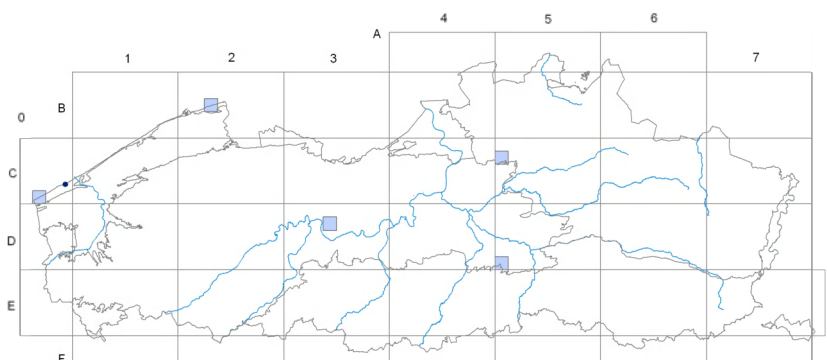
- p. 20, 3de alinea, regel 4: ‘(Leten *et al.* 1980)’ moet zijn ‘(Stieperaere 1980)’.
- p. 31, bijschrift foto: i.p.v. ‘tengere rus’ lees ‘wijdbloeiende rus’.
- p. 56, tabel 4.3, *Barbarea stricta*: i.p.v. ‘archeofyt’ lees ‘neofyt’.
- p. 72, tabel 5.1: de ondergrens van zeldzaamheidsklasse 9 is fout; i.p.v. ‘21551-3347’ lees ‘2151-3347’.
- p. 79: *Hippuris vulgaris* ontbreekt in tabel 5.6 (kwetsbare soorten).
- p. 108, *Adonis annua*: de symbolen op de kaart van de periode vóór 1939 zijn verkeerd;

Figuur 1. *Adonis annua*. Verspreiding vóór 1939.

Figuur 2. *Angelica sylvestris*. Verspreiding in de twee Atlasperioden 1939-1971 (vierkantjes) en 1972-2004 (stippen).

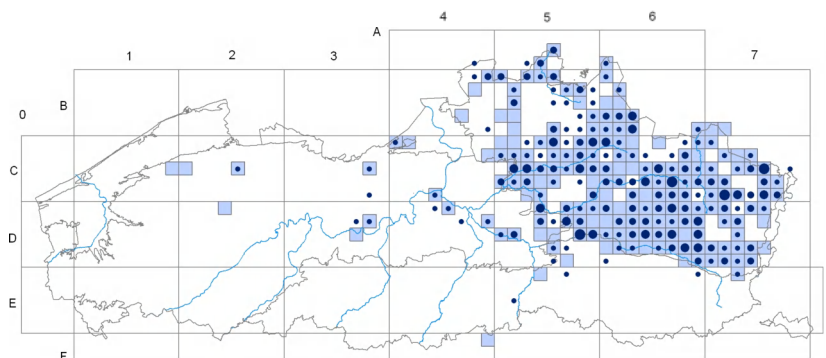
Figuur 3. *Blysmus compressus*. Verspreiding in de twee Atlasperioden 1939-1971 (vierkantjes) en 1972-2004 (stippen).

de stippen dienen vervangen door een cirkel met een punt erin. (Fig. 1)

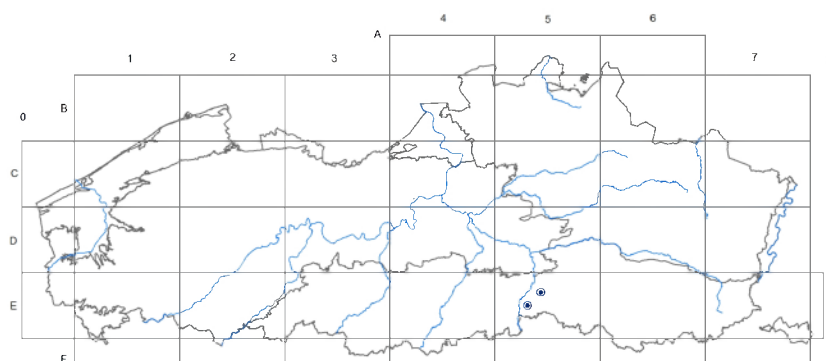
- p. 141, *Angelica sylvestris*: de uurhokken uit de periode 1939-1971 zijn niet blauw (hier: grijs) ingekleurd, wat de precieze interpretatie van de verspreiding in de periode 1939-1971 onmogelijk maakt. (Fig. 2)

- p. 187, *Blysmus compressus*: de uurhokken uit de periode 1939-1971 zijn niet blauw (hier: grijs) ingekleurd, waardoor het verspreidingsbeeld voor de periode 1939-1971 onduidelijk is. (Fig. 3)

- p. 195, *Bromus diandrus*: C6.18 is fout; moet C1.31 zijn.
- p. 234, *Carex diandra*: D7.54 schrappen (determinatiefout).
- p. 300: het kaartje van *Comarum palustre* is slecht afgedrukt. (Fig. 4)
- p. 449, *Groenlandia densa*: de trendindex is -0,53 zijn i.p.v. +0,4.
- p. 471, *Hippuris vulgaris*: de laatste regel hoort bij de volgende soort (*Hirschfeldia incana*).

Figuur 4. *Comarum palustre*. Verspreiding in de twee Atlasperioden 1939-1971 (vierkantjes) en 1972-2004 (stippen).

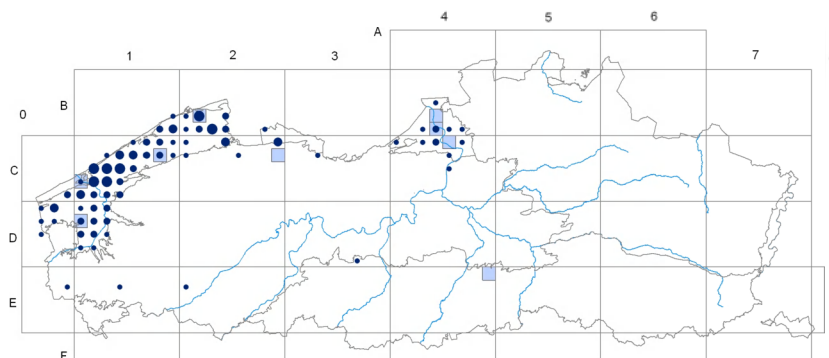
Figuur 5. *Najas marina*. Verspreiding vóór 1939.

- p. 483, *Hypericum hirsutum*: D3.22 schrappen (aanstreepfout).
- p. 510, *Juncus tenageia*: D7.44 schrappen; D6.13 wordt D6.24.
- p. 511, *Juniperus communis*: D7.24 wordt D7.23 (Heiderbos).
- p. 557, *Ludwigia grandiflora*: B5.41 schrappen (determinatiefout; betreft in werkelijkheid *Ludwigia peploides*).
- p. 567, *Lycopodium clavatum*: de vondst in B5.54 (onzeker uurhok) werd naderhand nauwkeuriger gesitueerd in B5.55.
- p. 594, *Moenchia erecta*: de enige recente waarneming (E6.34) berust op een streepfout; soort na 1979 niet meer waargenomen.
- p. 595, *Monotropa hypopitys*: C6.48 wordt C6.54.
- p. 608, *Najas marina*: de tekst vermeldt dat de soort vóór 1980 niet werd waargenomen; er zijn echter verschillende, door herbariummateriaal bevestigde waarnemingen gekend uit het einde van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw in Leuven (Abdij van Park) en Oud-Heverlee (Zoet Water). (Fig. 5)

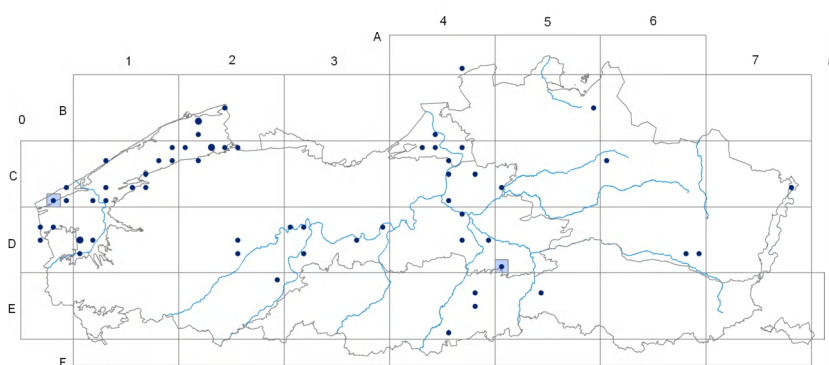
- p. 615, *Nymphoides peltata*: de tabelgegevens zijn fout; de juiste gegevens zijn:

Rode lijst	b
Trend	-1.24
KFK	2
Ecoregio	%
Duinen	0
Polder	0.6
Zand- en zandleemstreek	0.1
Leemstreek	0.2
Kempen	0.4
Maasvallei	1.4

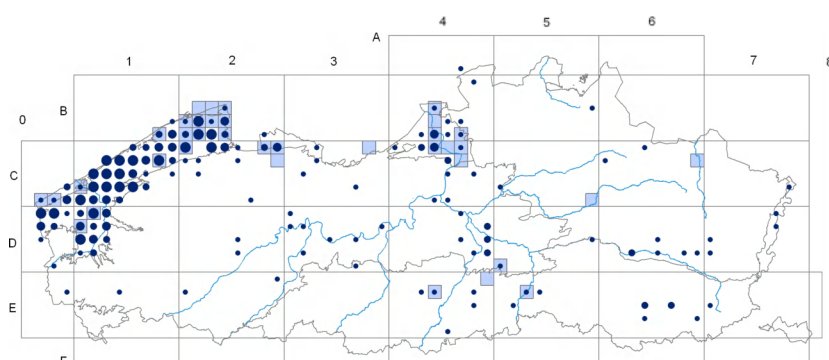
- p. 635-639: de teksten zijn één regel naar boven verschoven, waardoor bij elke soort de eerste regel van de commentaartekst bij de vorige soort is afgedrukt.
- p. 650, *Parnassia palustris*: B1.57 schrappen (waarneming uit 2004 fout gelokaliseerd). [Opm.: in 2006 werd *parnassia* wel degelijk in hetzelfde kilometerhok – maar op een andere plaats! – waargenomen; vermoedelijk betreft dit een opzettelijk geïntroduceerde populatie.]
- p. 653, *Pedicularis palustris*: C7.11 schrappen (invoerfout; betreft *Peucedanum palustre*).

Figuur 6a.
Zannichellia
palustris subsp.
pedicellata.
Verspreiding in de
twee Atlasperioden
1939-1971 (vier-
kantjes) en 1972-
2004 (stippen).

Figuur 6b.
Zannichellia
palustris subsp.
palustris. Versprei-
ding in de twee
Atlasperioden 1939-
1971 en 1972-2004.

Figuur 6c.
Zannichellia
palustris. Versprei-
ding in de twee
Atlasperioden,
inclusief de niet tot
op de ondersoort
gedetermineerde
waarnemingen..

- p. 662, *Phleum arenarium*: de recente gegevens uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffen streepfouten.
- p. 748, *Rhynchospora alba*: E4.46 wordt B5.51.
- p. 749, *Rhynchospora fusca*: E4.46 wordt B5.51.
- p. 758, *Rosa canina* s.l.: het gedeelte van de tabel met de abundanties in de verschillende ecoregio's is niet ingevuld; de juiste cijfers zijn:

Ecoregio	%
Duinen	78.5
Polder	50.0
Zand- en zandleemstreek	31.2
Leemstreek	60.9
Kempen	16.4
Maasvallei	51.4

- p. 761-762, *Rosa micrantha*: i.p.v. 'kleinebloemigeroos' lees 'kleinbloemige roos'.
- p. 763, *Rosa rubiginosa*: in de tabel staat bij de Rode Lijst 'vz'; dit wordt 'nb' (momenteel niet bedreigd).

- p. 766, *Rosa tomentosa*: in de tabel staat bij de Rode Lijst 'vz'; dit wordt 'nb' (momenteel niet bedreigd).
- p. 777, *Rumex scutatus*: fout in het tekstverloop; eerste 5 regels van kolom 2 dienen ingelast tussen regel 5 en 6 van kolom 1.
- p. 785, *Salix aurita*: de tekst in de tabel is niet ingevuld; de juiste gegevens zijn:

Rode lijst	nb
Trend	-0.83
KFK	8
Ecoregio	%
Duinen	7.3
Polder	5.2
Zand- en zandleemstreek	14.2
Leemstreek	9.4
Kempen	51.8
Maasvallei	5.6

- p. 796, *Samolus valerandi*: E6.37 schrappen (invoerfout).
- p. 804, *Schoenoplectus tabernaemontani*: in de tabel staat bij de Rode Lijst 'vz'; dit wordt 'nb' (momenteel niet bedreigd).
- p. 821, *Senecio squalidus*: E4.34 schrappen (determinatiefout).
- p. 829, *Silene silaus*: D6.46 (determinatiefout) en E6.37 (invoerfout) schrappen.
- p. 835, *Sisymbrium austriacum*: in de titel i.p.v. 'chrysanthum' lees 'chrysanthum'.
- p. 860, *Stellaria nemorum*: B2.31 schrappen (invoerfout).
- p. 905, *Valeriana dioica*: E4.46 schrappen (streepfout: betreft *Valeriana repens*).
- p. 931, *Viola lactea*: op de kaart van de periode vóór 1939 ontbreekt D2.16 (Aalter, Kraenepoel). Het op dezelfde kaart ingekleurde hok C2.43 betreft vermoedelijk eerder C2.54 (tussen Bloemendaal en Aalter).
- p. 933, *Viola persicifolia*: een oude vindplaats in Geluveld (E1.25) van vóór 1939 ontbreekt op de kaart.
- p. 935, *Viscum album*: C6.45 wordt D6.45.
- p. 936, *Vulpia bromoides*: de tekst vermeldt ten onrechte dat deze soort als kwetsbaar is opgenomen op de Rode Lijst.
- p. 941, *Zannichellia palustris*: het kaartje in de Atlas (met alleen de gegevens voor subsp.

pedicellata) dient aangevuld met een kaartje voor subsp. *palustris*. We geven ook de verspreiding weer van de beide ondersoorten samen, inclusief een aantal locaties die ontbreken op de kaartjes van de ondersoorten (namelijk van waarnemingen waarbij geen ondersoort werd vermeld). (Fig. 6a, b en c)

- p. 983-1007: de pagina-aanduidingen van een hele reeks soorten in de index van de wetenschappelijke namen, namelijk vanaf *Calamagrostis canescens* tot en met *Dactylis polygama*, moeten met twee verminderd worden. *Calamagrostis canescens* wordt dus p. 207 i.p.v. 209, enz. In de index van de Nederlandse namen is voor precies diezelfde reeks soorten overal dezelfde fout gemaakt. Deze fouten staan verspreid over de hele index. Raadpleeg de website van Floristische Werkgroepen [<http://www.plantenwerkgroep.be/>] voor een gecorrigeerde index van de Nederlandse namen.

- p. 983 en 1006: *Anthyllis vulneraria* (wondklaver) ontbreekt in de index van de wetenschappelijke én Nederlandse namen; wordt besproken op p. 146.

Tenslotte: in enkele gevallen wijkt de naamgeving in de Atlas af van de recentste editie van de Flora van België (Lambinon *et al.* 2004); raadpleeg de synoniemenlijst op p. 97 in de Atlas indien een bepaalde 'oude' naam in de index blijkt te ontbreken.

Dankwoord. – De auteurs bedanken iedereen die opmerkingen doorstuurde voor het samenstellen van deze errata.

Literatuur

Lambinon J., Delvosalle L. & Duvigneaud J. (2004) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines. 5ème édition. Meise, Jardin botanique national de Belgique.

Stieperaere H. (1980) – The species-area relation of the Belgian flora of vascular plants and its use for evaluation. *Bulletin de la Société Royale de Botanique de Belgique* **112**: 193-200.

Van Landuyt W., Hoste I., Vanhecke L., Van den Breemt P., Vercruysse E. & De Beer D. (2006) – Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Brussel/Meise, Instituut voor natuur- en bosonderzoek, Nationale Plantentuin van België & Flo.Wer.

